

*
MEGJELEN CSÜTÖRTÖKÖNElőfizetési ár:
Egész évre 9 Kor — fill.
Fél évre 4 Kor 60 fill.
Negyedévre 2 Kor 40 fill.
Egyes szám 20 fill.

HONTI LAPOK

Szerkesztő és lapfajtájdonos:
HALÁSZ FERENC.*
Nyilttér petit sora
40 fillér

Hivatalos és magánhirdetéseket mérsékelt árszabás szerint.

Ipolyság, 1902. évi június hó 26-án.

Wlassics a magyar nyelvért.

A magyar elemi iskolákban el van hanyagolva a magyar nyelv. Ezt a vészkiáltást nem a túlzó sovinizmus harsogja, hanem száraz, de szomorú tényként hangoztatja hivatalos adatok tapasztalatai alapján Magyarország közoktatásügyi minisztere, Wlassics Gyula dr. Ami a bajt még növeli, az elemi népiskolákban hanyagolják el a magyar nyelvet és ama vidék népiskoláiban, hol a lakosság amugy se tud magyarul, hol tehát éppen az iskolák feladata volna a magyarosítás nemes munkája. Van ugyan törvényünk, mely szigorúan rendelkezik a magyar nyelv tanítása ügyében, de ez a törvény huszonhárom évi fennállása óta csak arra volt jó, hogy végre — ne hajtsák. Most miniszter energikus rendelettel fordul az összes tanfelügyelőkhöz, az iskolafentartó egyházi és közigazgatási hatóságokhoz, hogy a legnagyobb szigorúsággal juttassák érvényre a törvényt, s legyenek rajta, hogy a tanítók a jövőnek serdülő nemzedéket megtanítsák magyarul. Kulturális viszonyaink szomorú árnyékoldala

sötétlik ránk a miniszter e rendeletéből, mely bizonyosság évek mulasztásáról, aminek e téren legkevesebbé lett volna szabad történnie.

A miniszter rendelete így hangzik:

A magyar nyelv kötelező tanítását a népoktatási tanintézetekben elrendelő 1879. évi XVIII. törvénycikk immár 23 év óta van életben.

A törvény bevezető része ezen törvény világos célját abban jelöli meg, hogy a népoktatási tanintézetek minden állampolgárnak kellő módot nyújtsanak arra, hogy ezek a magyar nyelvet, mint az állam nyelvét elsajátítsák.

A rendelkezésekre álló adatok és tapasztalatok engem arról győztek meg, hogy a törvény úgy, miként annak szava és szelleme is követeli, a kívánt eredményt máig sem biztosította.

Állásomból kifolyó kötelességemnek tartom a zesentesített törvény rendelkezéseinek az összes nem magyar tannyelvű népoktatási tanintézetekben teljes szigorral érvényt szerezni; még pedig nemcsak azért, hogy a már régen érvényben levő törvényt a maga teljességében végrehajtsam, hanem hazánk nem magyar ajku lakosságának jól felfogott érdekében módot akarok annak nyújtani, hogy a magyar nyelvnek mint államnyelvnek

birtokában legyenek és az ezzel járó előnyökben az iskolák hibái miatt hátrányt ne szenvedjenek.

Evégből a királyi tanfelügyelőségnek elengedhetetlen és a legfontosabb kötelességévé teszem, hogy a tankerületében levő összes nem magyar tannyelvű népiskolákat rendre és alaposan vizsgálja meg és ezen iskolalátogatások alkalmával a következőkre terjessze ki gondos és lelkiismeretes figyelmét:

a) A tanító bírja-e a magyar nyelvet szóban és írásban, teljesen és oktatóképes-séggel? Ha a tanító nem beszél, vagy csak annyira fogyatékosan beszél magyarul, hogy ilyen készsége mellett lehetetlen a magyar nyelv kötelezett oktatását sikeresen ellátni, az illető tanító okmányai alapján állapítsa meg a királyi tanfelügyelőség, mikor és hol nyerte a tanító képesítését? Az erre vonatkozó teljesen hiteles érdemlé adatokat vezesse be a kir. tanfelügyelőség a mult évi 12955. szám alatt elrendelt iskolalátogatási jegyzőkönyvbe.

b) A szóban forgó törvény 4. §-a szerint a magyar nyelv az összes bármilyen nyelvű népiskolákban a köteles tantárgyak közé felveendő. A magyar nyelv ezen köteles tanítását a községi népiskolákban a közoktatásügyi miniszter külön rendeletben szabályozza.

Hivatali elődöm 1879. évi 17284.

A régi dalokból.

I.

Emlékszel-e most egy éve,
Arra a vig táncra,
Hazajövet arra a bus,
Könnyes arcu lányra? . . .

...Csakhogy, persze nagyot fordult
A világ oázisa,
Lelkemben is másként szól már
— Másnak szól a nóta.

II.

A multak emlékét
Könnyű-e feledni,
Reménységet, vágyat
Örökre temetni?
Gondolatot, érzést
Könnyű-e tagadni?
Zokogó lélekkel
Könnyű-e kacagni?

III.

Mikor találkozunk
Te is mosolygysz — én is...
— S a jó Isten tudja,
Mint ha sírnánk mégis.

IV.

Miért szakadtunk el,
Nem érti azt senki,
Panaszoló hangon
A lantom se zengi,
Összes bucsuzásom
Ez az egy gondolat:
Melyikünk veszté el
Vajjon a másikat?

Nagy Vince.

*
IX. közlemény.

Drégely, Szondy, Palánk.

Helyreigazító és pótló adatok a Szondy-Albumhoz.

Irtá: Matunák Mihály.

Ezek után Istvánffyval s utána Nagy Iván és Kubinyi Ferencel nem merném állítani, hogy Vidffy Vid mint drégelypalánki főkapitány esett el 1596. október 26-án a mezőkeresztesi ütközetben Bory Mihály nógrádi főkapitánnyal. Inkább merném azt mondani, hogy Nagy Ferenc drégelypalánki főkapitány maradt ott helyőrségével egyetemben, mert a csatából menekülő Pálffy október 30-án Szécsényből ezeket írja a bányavárosoknak:

„Bizonyára ismeretes uraságtok előtt, hogy a táborban mily véget értek ügyeink.

És mivel gyalogságunk még a hegyeken át szanaszét bolyong s ő felsége váraiba sem térhetett vissza, kérem uraságtokat, hogy azonnal küldjenek ide Szécsénybe 150, Palánkra pedig 100 gyalogost, hogy ideiglenes őrségül legyenek ott, míg ő felsége gyalogságai visszatérnek, kiket, mihelyt a mieink megérkeznek, minden haladék nélkül azonnal hazaküldünk.“ (Sajátkezüleg irt latin ered. a körmöci levélt. I. 26. 13. 2261.)

Erre a bányavárosok november 6-án Körmöcbányán közgyűlést tartván, felolvasták és tárgyalták Pálffy levelét s a következőket határozták:

„Mivel Pálffy Miklós ur csak azt akarja, hogy a várakba addig helyezzünk őrséget, míg a drabantok hazajönnek, most pedig már haza szállingóznak, oly válasz adassék Pálffy urnak és a városok szüksége is követeli, hogy azon felül, a mit e nyáron költöttek, többel ne terheltessenek. Azonkívül szokásban volt mindig, hogy ily esetben külön parancsot csak a király, vagy a főherceg küldött. A mostani nem főhercegi parancs s Pálffy is csak saját nevében ír és nem tette hozzá, hogy „ő felsége nevében“. Már pedig tudvalevő, hogy évekkal ezelőtt Szécsénynél (1562-ben) mi történt, midőn ő felsége parancsa nélkül küldtek oda népet és vereséget szen-

szám alatt kelt rendeletével a nem magyar tannyelvű népiskolák tantervét megállapítván, ugyanakkor elrendelte, hogy az egy tanítóval bíró (osztatlan) népiskolában a beszéd és értelemgyakorlatokra és ezzel kapcsolatban a magyar beszéd tanítására heti 9 óra, az anya és magyar nyelven való írás és olvasás tanítására heti 8 óra fordítandó. Ugyanezen tantárgyakra a két tanítóval bíró iskolákban 15, illetve 13; a három tanítóval bíró iskolákban 17, illetve 19; a négy tanítóval bíró iskolákban 20, illetve 25; az öt tanítóval bíró iskolákban 18, illetve 24 és végre a hat tanítóval bíró iskolákban 18, illetve 24 óra fordítandó hetenkint.

Ezen heti óraszámok fele mulhatatlanul a magyar beszéd és a magyar írás, olvasás tanítására fordítandó, mert csakis így biztosítható azon cél, amelyet a törvény bevezető részében kijelöl, hogy t. i. minden nem magyar anyanyelvű állampolgár elsajátíthassa a népiskolában az állam nyelvét.

A népiskola második osztályától kezdve a számtanítás segítségével is gyakorlandó a magyar nyelv. A hazai földrajz, történelem és alkotmánytan tanításánál a magyar beszéd igénybevétele módot nyújt a tanítónak a *gyermek szívében a hazafias érzület felkeltésére és ápolására, amit különben az egész népiskolai oktatás és nevelésnél kimagasló céllé kell a tanítónak munkálnia.*

A törvény idézett szakasza szerint ezen tantervben megállapított óraszámot, népiskolai tantervük megállapításánál az összes felekezeti és egyéb iskolai hatóságok is kötelesek megtartani. Természetes, hogy a tantervben a magyar nyelv tanításánál kitűzött cél az összes nem magyar tannyelvű, tehát a hitfelekezeti népiskolákra nézve is kötelező, — mert a törvény által megkívánt tan-

vedtek. Azért ő felsége semmit sem akart róla tudni. A főherceg is még az országban van és jó volna az ő parancsát bevárni. Továbbá a hadi nép seregesen vonul át, mért nem tartják vissza ezt? Attól is kell tartani, hogy ha leküldenek népet, azután nem fogják tudni fentartani és más hasonló nehézségek támadnak és ezekért a városokat fogják okolni. (A német jegyzőkönyv egykoru másolata a körmői levélt. I. 26. 13. 2266.)

A mezőkeresztési vereség után újból ellátták Drégely-Palánkot helyőrséggel, mely csakhamar kitüntette magát.

1597. évi május havában ugyanis Pálffy az esztergomi őrség egy részét kiküldte, hogy egyesülve a drégelypalánki- és szécsényiekkel, induljanak az egri törökök ellen, akikről megtudták, hogy eleség szállítmányt fognak kapni. Görögország beglerbégjét, ki seregével ezen tájékon tartózkodott, oly sikeresen támadták meg, hogy 300-at embereiből levágtak, 60-at elfogtak és az egész sereget szétverték. Kiszabadítottak fogságukból néhány száz keresztényt és 70 gyermeket. Hadi zsákmánynyal jól megrakodva, szerencsésen érkeztek vissza. (Német Lajos: Emléklapok Esztergom multjából. Esztergom, 1900. 131—132 ll.)

(Folytatjuk.)

eredmény minden jellegű iskolára nézve csak ugyanaz lehet.

A királyi tanfelügyelőség tehát a nem magyar tannyelvű népiskolákban a magyar nyelvtanítás eredményét a fennebb részletezett törvényes rendelkezéseknek lelkiismeretes szem előtt tartásával szakszerűen és alaposan vizsgálja meg. Itt különösen hangsúlyozom, hogy a népiskolai magyar nyelvtanítás egyedüli és főcélja, hogy a nem magyar anyanyelvű gyermek a magyar beszédet annyira elsajátítsa, hogy ezen nyelven s az ő életviszonyainak megfelelően gondolatait magyarul érthetően ki tudja fejezni, továbbá, tudjon magyarul folyékonyan olvasni és helyesen írni. — Azt is hangsúlyozom, hogy ilyen iskolákban a magyar nyelvtanítását csupán a magyar írás alapjául szolgáló minimális tudnivalókra kell szorítani.

Ezen cél szem előtt tartásával vizsgálja a királyi tanfelügyelőség a nem magyar tannyelvű népiskolákat és szerezen meggyőződést arról, vajjon ezen tanításra a miniszteri tantervben megállapított heti óraszám megtartatik-e?

Ha a királyi tanfelügyelőség a tanítási eredményt nem találja kielégítőnek, kutassa ennek okát.

Ha a tanítás sikertelen volta, p. o. a rendetlen iskolázásban, vagy a szükséges taneszközök hiányában rejlik, ezen törvény ellenes állapotok megszüntetése iránt a községi elöljáróság és iskolaszéknél nyomban intézkedjék. *Ha azonban a sikertelen tanítás okát akár a tanító mulasztásában, akár pedig más körülményben találja a királyi tanfelügyelőség, — a legkomolyabban figyelmeztesse a mulasztókat törvényes kötelességük lelkiismeretes teljesítésére.*

Mindazon nem magyar tannyelvű népiskolák látogatásáról a fennebbi a) és b) pont szem előtt tartásával felvett s az illető iskolaszéki elnökök által aláírt jegyzőkönyveket, amelyekben a magyar nyelvtanítás a törvényes kívánalmaknak meg nem felelő, a királyi tanfelügyelőség minden év december hó végén és június hó végén külön indokolt jelentésével ide terjessze fel, hogy ezek alapján a szükséges intézkedéseket az illető iskolai főhatóságnál megtehessem.

Ez alkalmommal ismételve elrendelem, hogy az iskolalátogatásokat a királyi tanfelügyelő és segédtanfelügyelő felváltva és a szorgalmidő egész tartama alatt végezzék.

Ipolyság, június 26.

— Az új tagosítás. A tagosítás cél-szerű rendezése végett a földmívelési minisztérium tudvalevőleg messze kiterjedő előmunkálattal indított meg. A tagosításra vonatkozó döntő kérdéseket közölte a megyékkel és gazdasági egyesületekkel, így a miénk is szakszerű megvitatásban részesítette. A válaszok, valamint a tagosításra vonatkozó összes adatok már beérkeztek a földmívelésiügyi minisztériumba, ahol most azok földolgozása szakadatlanul folyik. Azt hiszik, hogy a munkát még e nyár folyamán befejezik és a törvényjavaslat első előadói tervezetét megállapíthatják. Előbb azonban egy igen

nagyhorderejű elvi kérdést kell eldönteni és pedig azt, vajjon *birói közigazgatási uton történjék a tagosítás keresztülvétele.* Eddig az ügy tulnyomó részben birói utra tartozott. Ámde éppen a birói eljárás merevségét akarják enyhíteni és a tagosításnak inkább mezőgazdasági céljait előtérbe helyezni. Ebből a célból legközelebb az igazságügyi minisztériummal tárgyalnak és előrelátható, hogy a két minisztérium álláspontja között kompromisszumot sikerül létre hozni és ezzel a tagosítás ügye mihamarabb végleg rendezhető lesz.

A megyei tisztviselők fizetésrendezése. Hevesmegye törvényhatósága volt az első, mely a megyei tisztviselők anyagi helyzetének javítása érdekében felemelte szavát. Hevesmegye a fizetésrendezést úgy akarja jogszerűen és méltányosan megoldani, ha a lakbért az állami hivatalnokok X. és XI. fizetési osztályai alapul vétele mellett rendezik. Ennek az eszmének pártolására a megye most köriratban hívta fel a törvényhatóságokat.

A h é t r ő l.

Aktuális líra.

1.

*Esik eső, egyre hull
a beborult magasból,
mindig, mindig csak esik,
bár a szép időt lesik.*

*Nem is tudjuk, mikor volt
derült, tiszta a mennybolt,
és az arany napsugár
idő nem is létezik már! . .*

2.

*Első gyümölcse a nyárnak
a cseresznye. Izes, édes,
s mint az ember asszonycsókra,
maddár cseresznyére éhes.*

*Mennyi hasonlat van róla:
— Páros, mint a leány szőke.
— Édes, mint menyecske csókja.
Ah, gondolni is jó rája.*

*Okos fiúk a poéták,
tudják jól, hogy mit csinálnak;
nőjakra cseresznyében
jó hasonlatot találnak.*

*Mert, ha cseresznye túlérett,
akkor a gyümölcs már férges,
s ha az asszony idős, vén lesz,
akkor nyelve, szája mérges . . .*

3.

*Szomorúk a kis leányok,
mert fürdeni nem lehet,
a szekrényben rejte mélyen
van a fürdő toalett.*

*Június is majd elmúlik,
hogy nem fürödtek benne,
pedig a habok hűs csókja
néha bizony jó lenne . . .*

*És néha a fürdőjüket
oly izgatónak teszi,
hogyha toalettjük titkát
mohó férfi szem lesi.*

4.

*Júniustan az erdőben
már az eper érik,
kedves szagát a sétáló
jó messze megzúg.*

*Epret szelet nagy élvezet,
ha leány a párod,*

*a természet árnyas övét
nagy örömmel járod.*

*Sok titkot tud bokrok árnya
& az erdő forrása,
de ezt már nem árulja el
a hét krónikása,*

— **Lits Gyula** vármegyénk főispánja ma hivatalos dolgokban Budapestre utazott.

— **Jakabffy lemondása.** A szalkai petíció dolgában tegnapi tüzte ki a Curia II-ik választási tanácsa az itélethirdetést. **Jakabffy István** orsz. képviselő hétfőn bejelentette a képviselőház elnökénél a mandátumról való lemondását, így a Curia ez ügyben megszüntető végzést hozott. A költségek dolgában a Curia külön fog határozni. Egy precedens esetben a Curia a kérvényezőket marasztalta el a költségekben. **Jakabffy István** lemondása a hét érthető szenzációja, és a szalkai kerület sorsa most a közérdeklődés tárgya. Ipolyságon az a hír kelt szárnyra, hogy ha id. **Jakabffy István** újra fellép, a Konkolyisták egy része a függetlenségi párttal egyesül, sokan a jelöltet **Polónyi Géza** személyében már tudni vélik. A másik verzió szerint, ha ifj. **Jakabffy István** főszolgabíró lépne föl, *egyhangú* választásra volna kilátása. Hogy van-e komoly háttere a verzióknak, illetékes körökből még nem tudjuk, így csak holmi „on dit”-ként fentartással közöljük.

— **A Honti Múzeumról.** Még egy néhány ecsetvonás, néhány szegbeverés, és a „*Honti Múzeum*” készen van, hogy őrizze meg és átadja az utódoknak az elődök dicsőségének emléket. Most nyomják az illusztrált katalógust, a mely szerint 786 szám van a múzeumban, de tényleg sokkal több a tárgy, mert egész sorozatok, csoportok egy szám alatt vannak a katalógusban felvéve.

— **Körmenet a Szondy ünnepen.** **Schreiber Aladár** plebános július 6-án a Szondy ünnep alkalmával reggel 8 órakor személyesen vezeti ipolysági és tasmagi híveit Drégely várába. A reggeli 8 és 10 órai szent miséket azért megtartják itthon a közönség azon része számára, mely nem óhajt a körmenetben részt venni.

— **Prímícia.** Vasárnap Péter Pál napján délelőtt 10 órakor tartja a helybeli plebánia templomban első szent miséjét **Nagyfalussy Lajos** budapesti hitoktató. Manuduktora **Fábián János** címzetes kanonok érsekújvári apát-plebános lesz, az ünnepi beszédet **Schreiber Aladár** plebános mondja.

— **Kubányi Lajos sikerei.** **Kubányi Lajos** festőművész, akit rokoni összeköttetéseinél és városunkban való számos művésznél fogva a magunkénak is vallhatunk, a *Nemzeti Szalon* legutóbbi szegedi tárlatán kiállított „*Országut*” című hangulatos képét megvették.

— **A törvénykezés köréből.** Az igazságügy-miniszter **Gunda Antal** dr. márianosztrai fegyhazi ügynököt a IX. fizetési osztály 3. fokozatába nevezte ki.

— **Halálozás.** Sági Béné dr. ipolysági ügyvéd másfél éves fiacskája, a kis **Bentók** a szülei végtelen fájdalomra tegnap meghalt. Temetése ma délután 4 órakor lesz.

— **Siposs Antal növendékeinek vizsgálata.** **Siposs Antal**, a kiváló zongoraművész, városunk fia, zeneakadémiájának növendékei kedden délután tartot-

ták meg vizsgálati hangversenyüket a fővárosi Vigadó helyiségében, a melyet előkelő közönség töltött meg. A vizsgálati hangverseny — írják egyértelműen fővárosi lapjaink — beigazolta, hogy **Siposs Antal** zeneakadémiája első helyen áll. Az ősz mestert ez alkalommal zajosan ünnepelték és eljátszották „*Komáromi emlék*” című hatásos szerzeményét.

— **Magyarfaló tanító Udvarnokon.** Felháborodással értesültünk néhány udvarnoki értelmes szülő előadása nyomán azon sajnálatos állapotokról, melyek az udvarnoki iskolában léteznek. Az oda-való evang. tanító **Rohács Ferenc** ugyan is *megbűnteti azokat a tanítványait, a kik magyarul mernek az iskolában felelni!* Sok udvarnoki lakos kénytelen gyermekeit a közelebb fekvő községekbe küldeni, ahol megtanulnak azután magyarul beszélni, mert saját falujokban nem szabad! Hallatlan dolog. Hol merné megtenni még egy néptanító kerek e világon, bármely országban azt, hogy tanítványait eltiltaná attól, hogy saját országuknak édes anyanyelvén ne merjenek beszélni? Magunk is alig merjük elhinni, hogy így áll a dolog, de ha beigazolást nyer, *tessék annak a tanítónak onnét pusztulni* és adjon helyet olyannak, a kinek a magyar kenyéren kívül nincs ellenére a magyar szó sem! Ajánljuk az esetet szigorú megvizsgálásra a közigazgatási bizottság, a kir. tanfelügyelő, valamint **Krupec István** udvarnoki evang. alesperes figyelmébe, akinek bizonyára eddig nincs tudomása ezekről a hallatlan üzemekről. Tekintsek az illetékes körök e közleményt nyilvános feljelentésnek és ha a vizsgálat során a tények beigazolást nyernek, könyörtelenül el kell csapni, ily hazafiatalan páriát!

— **Évzáró vizsgák leányiskolánkban.** Polgári leányiskolánkban hétfőn, kedden és szerdán tartották meg az évzáró vizsgálatokat **Rill József** kir. tanfelügyelő elnöklése alatt. A gyermekek feleleteiből meggyőződhetek a szülők, hogy leánygyermekük nevelését a derék és kiváló tantestület kezébe, élén annak lelkes, hazafias igazgatónövével, a legavatottabb kezekbe tették le, és iskolánk helyes irányban van vezetve. A munka kiállítás dicső mesterét, **Hegyessy Rózsi** munka tanítónőt; mind a mellett szülők óhajai nyomán kívánni való az, hogy csak a célszerűt, a hasznosat kultiválja, a költségeset, a kevésbbé szükségességet és célszerűt hagyja el, mert higgye el, hogy a szülők vállain igen sok teher fekszik, s nem győzik a költséges passziók költségeit. Az igaz, hogy meglepő szép és izléses dolgokat produkált. Magára a vizsgálat lefolyására is kockáztatunk egy megjegyzést. Tudtunkkal általánosan elfogadott vélemény, hogy a nyilvános évzáró vizsgálat nem bír befolyással az érdemjegyekre, mert csak ünnep számba megy az. Ez a mivéleményünk is. Mégis azt láttuk, hogy a IV. osztály vizsgálata reggel 8 órától 12 $\frac{1}{2}$ óráig és délután 2—7 $\frac{1}{2}$ óráig tartott. Nem tudjuk felfogni, hogy mire való volt ez a tulbuzgóság. Hiszen az a szegény gyermek, aki ily fárasztó kintásra van kényszerítve, nem csak egészségének árt, hanem feleletre is képtelen. A gyermekek készütségéről a tantestület

az év folyamán teljes és tökéletes tájékozódást szerezhet, így jövőre kívánatos volna, hogy az illetékes tényezők a vizsgák ily fárasztó, sőt lélekkimerítő voltát jótékony mértékre redukálnák.

— **Nagybeteg tudós.** **Czobor Béla** hirneves archeologusunkat zebegényi nyaralójában súlyos betegség agygyuta „hemiplegia cerebri” lepte meg. Kezelő orvos **Nagy Lajos** dr. véleménye szerint remélhetőleg felgyógyul, ha újabb vérzés az agyban elő nem áll.

— **Tanulmányuton.** **Földes Ede**, városunk fia, kitűnően tette le a budapesti **József** műgyetemen az építő-mérnöki vizsgát és ezért néhány kitűnő társával, **Csánvi Károly** vezetése alatt államköltségen külföldi tanulmányutra ment. Az uti terv szerint meglátogatják Berlint, Drezdát, Prágát és Bécsét és július 4-én jönnek vissza Budapestre.

— **Juniális.** Az „Ifjúsági Kör” a múlt heti folytonos eső dacára megtartotta mégis juniálisát az erdőben, a mely az időjárási viszonyokat tekintve, meglehetősen sikerült. Szép számú közönség gyűlt egybe a rendes majális téren. és az alkony beállásig járták a táncot **Franci** muzsikájára, este pedig a városháza nagytermében folytatták a hajnali órákig — Az „Ifjúsági Kör” céljaira felülfizettek: **Novák Ármin** 2 kor, **Lövinger Gáborné** (Ip.-Nyék) 2 kor. **Róth Jenő** (F.-Szemeréd) 1 kor. **Szügyi Zsigmond** (Bernece) 1 kor. a miért ezuton is köszönetet mond az „Ifjúsági Kör”.

— **Szünnidei gyermektelepek.** A szünnidei gyermektelep már megkezdte működését és e hó 28-án lát el felső ruhával 80 fű gyermeket, a kik 30-án jönnek **Hegybányára**, és ugyancsak **Zebegénybe** is 29-én indul 80 vakációzó fővárosi gyerek.

— **Egyujvilágító-szer.** **Jeremiás Arnold** új világítási módszert talált fel, az ugynevezett szeszlámpát, melyre **Jeremiás** szabadalmat szerzett és ez lehetővé teszi a petroleum lámpának, annak átválttatása nélkül — fedőkupak ráhelyezése által izzófényre való átválttatását. Petroleummal ép úgy használható, mint szesszel. A világítás nem drágább a gázvilágításnál; a vilanynyal szemben úgy áll, mint 1:4., vagyis 75%-al olcsóbb, vagyis a villany 300%-al drágább, még ha hektowattja csak 6 filér is. E lámpák gyártását már megkezdették, és egy izzófény kupakot 2—4 koronás árban fogják forgalomba hozni. *Ipolyságon legközelebb próbát fognak vele tenni.*

— **Valami a piac ellenőrzéséről.** Miután a szomszédos városokban általános bevett szokás heti vásárokon a tej-, vaj-, gyümölcs stb. vizsgálat, egyszóval ellenőrzése az élelmi cikkek valóságának és élvezhetőségének, kérjük, hogy nálunk annyira megbizik-e az előljárásság az elárusítók becsületességében, hogy ezek ellenőrzését feleslegesnek tartja? **Selmecbányán** a szombati hetivásáron a csatornába öntöttek vagy két akó tejet, mint használhatatlant. Biztosan tudjuk, hogy ezt **Ipolyságon** egy párszor szintén meglehetne cselekedni. A gyümölcs éretlenségét és rosszágát mindenki észreveszi és óvakodhatik tőle, de, hogy a vaj és tej hamisított, ezt már csak saját egészségünk árán tapasztalhatjuk. Kérjük az illetékes faktorokat, öntessenek néha egy

pár liter tejet az Ipolyba, bizony szolgáltatot tesznek vele mindnyájunknak. Hogy az állatkinzás elmellőzése végett az apró baromfit ne összekötözött lábbal, fejfel lefelé lógatva hozzák a piacra, még kérni se merjük, bár a nagyobb városokban azokat csak ketrecekben szállítva szabad behozni. Talán később valamikor erre is rájövünk!

— **Érdekes statisztika.** Érdekes statisztikát közöl az „Egyenlőség” legutolsó száma, hogy mennyi volt hazánkban a zsidó lakosság száma 1890-ben, és mennyi 1900-ban. Az ország összes részeiben eseköllyéssel emelkedett a létszámuk, míg Hontmegyében apadt. Ugyanis 1890-ben 2865 és 1900-ban 2778 zsidó vallású lakos volt megyénkben.

— **Záróvizsga az iparos iskolában.** Az iparos iskolában vasárnap, e hó 29-én lesznek az évet bezáró vizsgálatok, — Az iparos tanulók iskolájával valóban keveset törődik iparos és kereskedő világunk, kívánatos dolog volna, ha legalább a vizsgán győződnének meg tanulásuk és haladásáról.

— **Vivás és uszás** Hatos István vivőmester tudatja, hogy a két hónapi szünidei vivő-tanfolyamra e hó végéig, legkésőbb jövő hó 5-ig lehet beiratkozni. — Későbbi jelentkezések el nem fogadhatók. Ugyanaz áll az uszás oktatására is. A tanulni óhajtók tehát vagy személyesen vagy szüleik vagy helyettesítők által beiratkozással jelentkezetteknek tekintetnek.

— **Zárlat feloldás.** A magyar királyi földmivelésügyi minisztérium vármegyénk nagycsalómi járására sertésvesz miatt elrendelt zárlatot a járvány megszűnése folytán feloldotta.

— **Sötét bűn.** Aszód város közelében pár hónappal ez előtt a városon kívül egy árokban oszlásnak s ragadozó állatok által megmarcangolt ujszülött gyermeknek hullájának maradványaira akadtak. Az odaváló csendőrség a lelketlen anyát nyomozván a nyomozás szálai Ipolyságra vezettek és Aszódról egy csendőrről ma itt nyomozást folytat.

IRODALOM.

— **Bethlen és a Rákócziak** koráról ír a Nagy Képes Világtörténet 162. füzeté. Erről az erélyes és jellegzetes korról, mikor fegyverzörgéstől volt hangos az ország, csatakiáltástól és üldözöttség jajeszékélésétől. Magyarország egy hosszú seb volt a mely véges végig vérzett. A nagy Alföldön szétfoszlott a szabadság délibábja: az ő Turul az erdélyi bércék, a székely havasok közé szállott Ott lobogott csak a magyar lobogó. Onnan szállt elő szabadságot szerzeni, védeni. Minden eszmének az elnyomatási ideje. a hőskora A keresztyénség szent jelét a martírvér ragyogtatja világgá. a szabadságot mindenütt az elesett névtelen hősök vívják ki. A magyar szabadság és hazaszeretet akkorában a Bethlenek, Rákócziak seregének a szívében huzódott meg. Ennek a gyönyörű kornak színes, mesés történetét adja elő a Nagy képes Világtörténet most megjelent 162. füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár. ki egyúttal e kötet írója is. Egy egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona, füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII Üllői-ut 18 sz.) s minden hazai könyvkereskedés után, havi részletfizetésre is.

— **Ingyenes diszmné ajándék.** A ki e címet elolvassa, akaratanul is Amerikára. a képtelenség hazájára gondol. Pedig ezúttal sokkal közelebből. Budapestről kelt szárnyra

e hir. A Pesti Napló Magyarországnak e legrégebbi pártoktól és klikkektől teljesen független, szabadelvű és szókimondó napilapja lepi meg vele karácsonyra olvasóit, ajándékkal adván — teljesen ingyen — a gyönyörű kötésű remek illusztrációkkal díszített Zichy Mihály Album-ot. E valóban értékes és nagy irodalmi becsű művet — melynek az Atheneum kiadásában megjelent eredetije 90 koronába került — a Pesti Napló új kvárt kiadásában karácsonyi ajándékkal megkapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél negyedév vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Napló-ra.

— **A leggyorsabban értesül a vidéki közönség az ország és a világ eseményeiről a Magyarország utján.** Ez a lap a modern a technika és hírszolgálat kellékeivel akként van felszerelve, hogy már korán reggel az ország legtávolabbi vidékein is teljes tájékozást nyerhet belőle az olvasó az előző nap politikai és társadalmi eseményeiről. a gazdasági élet hullámzásairól, az árfolyamokról, a gabonaáróról, stb. De a legfőbb érdeme ennek a lapnak az egyenes, hajthatatlan, független, nemzeti irány, amelyet minden sora visszatükröz, és amelylyel a „Magyarország” már eddig is döntő eredményeket vívott ki közéletünk átalakítása, megtisztítása tekintetében. A „Magyarország”-ba írja vezércikkeit a magyar zsurnalisztika elismert mestere: Barha Miklós, a mi egymagában is elegendő bizonyítéka annak, hogy a „Magyarország” a legnemzetibb lap. A lapot ezelőtt kilenc évvel Holló Lajos orsz. képviselő alapította azzal a céllal, hogy legyen a nemzeti törekvéseknek egy mindentől független, alkuvást, befolyásolást s meghátrálást nem ismerő organuma a mely köré a művelt magyar társadalom színejava bizalommal sorakoztassék a nagy közönség. A „Magyarország” hírszolgálatát páratlanul áll a magyar zsurnalisztikában, az összes többi lapokat megelőző kitűnő forrásokból szerzett értesüléseivel. A „Magyarország” előfizetési ára 28 kor. félévre 14. negyedévre 7. egy hóra 2 kor. 40 fill. Legcélszerűbb az előfizetési pénzeket postautalványon küldeni a „Magyarország” kiadóhivatalába Budapest, Teréz-körút 19.

Apró szenzációk.

Egy elmaradt válópör története.

Papucs ur (az igazi nevét kiméletből hallgassuk el) az élete párjában, Xantippében rejlik ok miatt nagyon visszavonultan él.

Korcsmába, kávéháza csak akkor jár, amikor szalmaözvegyiségének boldog napjait éli; nem tagja a „Gondúzó”-nek, annál kevésbé az „Ereszd el a hajam” című titokzatos ivókompanyának. Nem kártyázik, csak nagy ritkán szokott odahaza, kedves neje ő nagyságával kettesben — alsózni.

Ne tessék félreérteni. A jelzett ok gyanánt, a mely Papucs urat arra készíti, hogy állandóan a barátságatlan családi tüzhelynél melegedjék, nem az asszonyának bájai avagy szeretetreméltósága szerepelnek, nem. Mert Xantippével a természet nagyon mostohán bán: ő egy elhízott, csodálatosan csunya ábrázatu delnő, a kihez a férfiak még akkor is csak plátói érzelmeikkel vonzódnának, ha nem volna oly zsémbes, zsörtölődő, mint a milyen; ha nem volna oly morózus, mint az, milyen állítólag hirhett ókori névrokona volt.

Mit tagadjam, nem himezek-hámozok sokat: az ok, a melynél fogva menyecskéink valósággal mintaférjnek tartják Papucs urat, nem más, mint az, hogy az ő akarata az asszony akarataival szemben alárendeltségi viszonyban van; a házasság élet gyeplőit Xantippe kezében, a férjúr csak az ötdik kerék.

Papucs ur, a kire a különben is nagy erénycsősz Xantippe asszony nagyon féltékeny, vasárnap este egyedül volt otthon. A felesége rendes szokása szerint átment a szomszédba csevegni, hogy ne mondjam — pletykálni.

Miután megivott egy csésze teát rummal, lefeküdni készült. Az éjjeli szekrényén nagy meglepetésére a „Magyar Figaró” legutóbbi számát találta. Az asszony tette oda — véletlenül. Olvasni kezd, s olvasás közben, talán a teától, talán mástól, nagy melege lett.

Becsöngeti Marit, a cselédet.

Mari határozottan csinos kis fruska. Piros-pozsgás arca majd kicsattan, bogár szemei fénylenek, dus, koromfekete haja érzékeslőrendetlenségben omlik alá az el nem takart, hófehér vállakra. Karsu derekát, a melyet fűző még soha nem érintett, megirigyelhetné akármelyik uri dáma; idomai teltek, arányosak.

— Tetszik parancsolni? — kérdi csengő hangon az üde leány.

— Mariska, — suttogja lágyan Papucs ur, miközben hozzálépve szerelmetesen megcsipkedti arcát, — adjon egy csókot, csak egy csókot...

— Hihhi... pcc... hühühü...

Papucs ur az ellenkező Mariska dereka köré fonja karját, de az ügyesen kiklik s az asztal mögé menekül. Papucs ur az asztal körül üldözi őt...

...Az üldöző arca piros, a szemeiben szokatlan tűz lobog... Most utolérte, forrón áróli és már-már a helyzet magaslatára emelkedik (hony soit, qui mal y pense), a mikor, — a mikor miként deus ex machina betoppán Xantippe ő nagysága

Hasztalan erőlködöm, nem fog a tollam, nem írhatom le azt a jelenetet, ami most történt...

Hétfőn reggel egy sűrűn lefátyolozott hölgy, Xantippe, jelent meg irodánkban.

— Megcsalt a férjem, megcsalt a nyomorult — zokogta a legkevésbé se meghatóan.

— Mindenkit érhet baleset, jegyezte meg egy hölgykliensünk, kit csak nem régen választottunk el a férjétől az 1894. XXXI. t.-cz. 80. § c) pontja alapján.

— Elválok a gazembertől, elválok — sipitozott a bős furia.

...Csak a principálisom önzetlenséggel párosult ékesszólásának köszönhető, hogy a válókereket — Papucs ur nagy fájdalomra — meg nem indítottuk.

Xantippe asszony az irodánkban egyenesen — Fodoréhoz a cselédszerző asszonyhoz ment.

Papucs urra pedig szomorú napok virradtak.

A legkisebb büntetése az, hogy jóképű cseléd többé nem kerül a házba, a legnagyobb, hogy — Magyar Figarót Xantippe asszony felügyelete alatt kell olvasnia.

hájé.

830. 1902. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ipolysági kir. bíróság 1902. évi Sp. I. 87/5. számú végzése következtében Wilhelm Károly dr. ügyvéd által képviselt Szauer Izidor javára Okolicsányi László dr. minték. Sembergy István gyámja ellen 216 K 22 f s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 921 K 80 fillére becsült juh-gyapjából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek az ipolysági kir. járásbíróság Sp. I. 87/5. 1902. számú végzése folytán 216 korona 22 fl. tőkekövetelés. ennek 1902. évi március hó 1 napjától járó 5 % kamatai és eddig összesen 83 kor. 27 fl. bíróság már megállapított költségek erejéig Szudon leendő eszközlésére 1902. évi július hó 17-ik napjának delutáni 4 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Ipolyságon, 1902. június 26-án.

Balg Mór
kir bir. végrehajtó.

1080. 1902. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vámos-mikolai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy id. köz. Tóth János tkvi tulajdonos kérelmére a vámosmikolai kir. járásbiróság területén lévő Ipoly-Pásztó község határában fekvő, az Ipoly-Pásztói 29. sztkvben 1/2 részben id. köz. Tóth János s 1/2 részben Baka István tulajdonául bejegyzett I 1 s. 92. hrsz. 50. népsorszámu ház, udvar és kertből álló egészingatlanra az árverést 696 korban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan 1902. évi július hó 11-ik napján délelőtt 10 órakor Ipoly-Pásztó község bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 69 koronát készpénzben, — vagy az 1881. évi 60. t.c. 42. §-ában jelzett ártolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.
V.-Mikolán, 1902. évi március 15.

Markovich
kir. jbiró.

365. 1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a vmikolai kir. járásbiróság 1901. évi V. 344. számú végzése következtében Földváry István dr. ügyvéd által képviselt Esztergomi helyi gőzös részv. társaság javára Grósz Odón és neje ellen 4400 kor. s jár. erejéig 1901. évi szeptember hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2787 korra becsült vendéglői felszerelés, billiard asztal stbból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a vmikolai kir. járásbiróság V. 344/4. 1901. sz. végzése folytán hátr. 2 kor. tőkekövetelés, ennek 1901. évi szeptember hó 3 napjától járó 5 % kamatai és eddig összesen 55 korona 60 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Kovács-patakon leendő eszközökre 1902. évi július hó 10 napjának de. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 LX. t.c. 1071 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is e. fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, akik a befolyandó vételárra nézve a hitelező követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirtot bírói kiküldöttéknél szóval vagy írásban bejelenteni tartoznak.

Vámos-Mikola, 1902. évi június 10.

Német Emil
kir. bir. végrehajtó

**A „PESTI NAPLÓ”
karácsonyi ajándéka****✱ Zichy Mihály Album. ✱**

A „Pesti Napló”, amely eddigelé Madách Ember tragédiáját, Arany balladait Zichy Mihály képeivel, Katona József Bánk bánját, Kisfaludy Sándor Himfy szerelmait remek albumba foglalva, és legutoljára a Költők Albumát adta olvasóinak karácsonyi ajándékkul, az idén az ediginél is nagyobb szabású, diszben és tartalomban nemcsak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könyvpiacon is ritkaságszámba menő diszművet, a

Zichy Mihály Albumot szánta olvasóinak karácsonyi ajándékkul. **Zichy Mihály képeinek** válogatott impozáns albumba foglalt gyűjteményét a Költők Albumánál nagyobb és diszesebb kiadásban, Zichy Mihály világhírű művészi termelésének legjavát, legszebb festményeit és rajzait foglalja magában ez a diszmű negyven műlapon, a melyek mindegyikéhez legkiválóbb esztétikusaink és műbíróink innak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, olyan, amilyen eddig alig jelent meg magyar diszműben.

A negyven pompás műlapot, a kísértő szöveget és Zichy Mihály egyéniségének, és változatos életpályájának regényes rajzát, Zichy rajza után készült gazdag bekezdési tábla foglalja gyönyörű diszes kötetbe.

✱ A Pesti Napló e nagyszabású diszművét az Atheneum állítja ki. A Zichy Mihály Albumot, amelynek ára az Atheneum eredeti kiadásában 90 korona, a Pesti Napló új kvart kiadásában karácsonyi ajándékkul megkapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője; és megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél, negyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.

Hirdetmény.

Értesitem a t. közönséget, különösen a földbirtokos urakat, hogy nálam **elsőrendű jó, égetett**

darabos mész

nagyban és kicsinyben kapható. Métere **3-20 koronáért.**

Tiszlelettel

Klein Samu
szappangyáros
Ipolyságon.

Eladó

Ipolynyéken **Haydin Károly ur gazdaságában** egy 4 üléses jó karban levő könnyű járatu

hintó,

továbbá egy 15 soros „Páratlan” 4 éve használt **vetőgép.**

Egy használt, de még teljes jó karban levő fűkaszalógép felszerelve FELDMANN KÁROLY bizományi raktárában jutányos áron kapható.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.
(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép.

Köszörfűkészülék,

„Daisy” marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköti fonal

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalékreszek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN Évi termelés BUDAPEST,
igazgató. 362.000 gép. V. kerület, Váci-ut 30. szám.

Raktár és képviselet:

KNAPP DÁVID-nál LÉVÁN.

Híromatott NEUMANN JAKAB gyorsajtaján Ipolyságon.